

14.5.2020

Kyrönniemen luontoselvitys / luontoarvojen arviointi

Johdanto

Luontoselvityksen tavoitteena oli selvittää ja arvioida Kyrönniemen urheilukentän seudun luontoarvoja maankäytön suunnittelun tueksi. Selvitysalue rajautuu etelässä urheilukentän viereiseen uimarantaan ja pohjoisosassa kerrostalojen piha-alueeseen ja venerantaan. Selvitysalue on kooltaan noin 15 ha. Olavinlinnaa ympäröivät suojelualueiksi merkityt kallioalueet eivät kuuluneet selvitysalueeseen.

Selvityksen tekemisestä vastasi kaavavalmisteliija, luontokartoittaja Satu Pannila.

Menetelmät

Ennen maastotöiden aloittamista Kyrönniemen aiemmat luontotiedot tarkastettiin Etelä-Savon ELY-keskukselta. Lisäksi pyydettiin havaintotietoja Etelä-Savon lintuharrastajat Oriolus Ry:ltä ja luontoyrittäjä Elina Enholta.

Selvitysalueelle tehtiin kaksi maastokäyntiä 18.3. ja 8.5.2020. Maastotöiden ajankohdasta johtuen inventointi painottui EU:n luontodirektiivin liitteen II ja IV lajeihin kuuluvan liito-oravan esiintymisen selvittämiseen ja linnustoon. Selvityksen ajankohta sijoittui kasvukauden alkuun, joten perusteellista kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventointia ei pystytty tekemään. Selvityksen ajankohdasta ja kartoituskertojen vähyydestä johtuen selvityksessä keskityttiin arvioimaan EU:n luontodirektiivin liitteen lajien, sekä erityisesti suojeltavien, uhanalaisten, silmälläpidettävien ja alueellisesti uhanalaisten lajien ja näille lajeille sopivien elinympäristöjen esiintymistä. Lisäksi arvioitiin muiden arvokkaiden luontokohteiden esiintymistä.

Liito-oravia kartoitettiin 18.3. Kartoitus tehtiin papanakartoituksena, jossa liito-oravan ulostepapanoita etsittiin selvitysalueelta. Etsintää suoritettiin erityisesti suurten haapojen tyviltä, mutta myös muita puita tarkastettiin. Lisäksi havainnoitiin kolopuita, risupesiä ja pönttöjä, joiden perusteella mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan paikantaa.

Alueen pesimälinnustoa kartoitettiin sovellettuna kartoituslaskentana 8.5. klo 5.30-10 välisenä aikana. Sää oli poutainen, lämmin ja tyyni, eli olosuhteet olivat hyvät. Alueella kuljettiin ilman varsinaisia kartoituslinjoja siten, että koko alue tuli katettua. Yleisten lajien revierejä ei merkitty kartoille, vaan näistä lajeista kirjattiin muistiin ainoastaan esiintyminen alueella. Kaikkien lajien tarkkaa parimäärää ei pyritty selvittämään, vaan huomio kiinnitettiin erityisesti luontodirektiivin I lajeihin, ja muihin huomionarvoisiin lajeihin.

Tulokset

Selvitysalueelta ei löydetty merkkejä asutusta liito-oravan elinpiiristä. Selvitysalueelta löytyi kolme haapaa, joissa on liito-oravalle soveltuva pesäkolo (Liite 1). Liito-orava suosii elinympäristönään kuusivaltaisia varttuneita metsiä, joissa kasvaa haapaa, koivuja ja leppää. Selvitysalueen puusto koostuu pääasiassa lehtipuista. Alueella kasvaa hies- ja rauduskoivuja, harmaaleppiä, vaahteroita,

raitaa, pajuja, tuomea, pihlajoita ja nuoria tammia. Erityisen paljon alueella kasvaa liito-oravan pesä- ja ruokailupuiksi soveltuvia haapoja. Kuivemmilla alueilla kasvaa myös runsaasti mäntyjä ja joitakin katajia. Alueelta puuttuvat suojaa antavat isot kuuset. Lähimmät liito-oravahavainnot ovat Mertalassa, liito-oravalle soveliaista kulkuyhteyttä pitkin noin 1,5 kilometrin päässä. Ei ole täysin poissuljettua, etteivät nuoret liito-oravat pystyisi tulevaisuudessa levittäytymään alueelle.

Alueella havaittiin yhteensä 22 lintulajia, joista 19 tulkittiin pesivän selvitysalueella tai sen lähistöllä. Selvitysalueen linnusto koostuu yleisistä metsien, pensaikkojen ja puutarhojen linnuista. Rannalla ei havaittu olevan vesilintujen kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Selvitysalueen pohjoisosassa havaittiin kaksi laulavaa viherpeippoa (Liite 1). Laji on voimakkaasti taantunut ja luokitellaan erittäin uhanalaiseksi. Uhanalaisuus ei kuitenkaan johdu sopivien elinympäristöjen puutteesta. Arvio alueen pesimälinnustosta perustuu ainoastaan yhteen kartoituskertaan. Kolmea kartoituskertaa voidaan pitää miniminä antamaan riittävän hyvä yleiskuva alueen linnustosta.

Luontoarvot

Selvitysalue koostui urheilunkentän lähialueesta ja Kyrönniemestä. Alue on virkistyskäytössä ja alueella kulkee runsaasti polkuja. Alueen metsätyypit vaihtelevat kuivasta kankaasta tuoreisiin lehtolaikkuihin. Urheilukentän vieressä on kallioalueita, joilla kasvaa pienialaisesti ketokasvillisuutta kuten huopakeltanoa, ahomansikkaa, isomaksaruohoa ja ketohopeahanhikkia. Mallatsaaren ja Kyrönniemen kallioalueilla kasvaa isokokoisia komeita mäntyjä. Alueella on runsaasti monilajista lehtipuustoa. Erityisesti keväällä kukkivia, hyönteisille tärkeitä puita kuten raitaa, tuomia, vaahteroita, pihlajia ja pajuja kasvaa alueella paljon. Lisäksi alueella kasvaa runsaasti luonnon monimuotoisuudelle tärkeää haapaa.

Mallatsaaren ja Kyrönniemen alueet ovat saaneet kehittyä luonnontilaisena, jonka seurauksena alueella on runsaasti lahopuita. Lahopuut ovat merkittävä metsien monimuotoisuuden lisääjä, sillä monet eri eliöryhmät ovat riippuvaisia lahopuusta. Lahopuulajeihin kuuluu etenkin kääpiä, jäkäliä, sammalia ja hyönteisiä. Linnuista erityisesti tikat kovertavat pesäkolonsa lahopuihin. Tikkojen hakkaamia koloja käyttävät myöhemmin pesäpaikkoina muut kolopesijät, liito-oravat sekä lepakot.

Mallatsaassa on esiintynyt vaarantuneeksi luokiteltua suikeanoidanlukkoa. Viimeisimmässä inventoinnissa vuonna 2007 lajia ei enää ole havaittu, ja esiintymä on todennäköisesti hävinnyt. Mallatsaassa niittymäiset alueet ovat pahoin umpeenkasvaneita. Suikeanoidanlukko hyötyisi puuston varovaisesta harventamisesta, alueella kasvavan taimikon raivaamisesta ja niittämistä. Noidanlukot voivat piileskellä maanalla piilossa useiden vuosien ajan sienijuurensa varassa. Lisäksi itiöt kykenevät joskus säilyttämään itävyytensä maassa jopa vuosikymmeniä.

Lepakkoretkiä vetävä luontoyrittäjä Elina Enho on havainnut alueella useita EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lepakkolajeja. Alueella on tavattu mm. pohjanlepakoita, viiksisiippoja (*Myotis sp.*), korvayökköjä ja rannassa vesisiippoja. Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Selvitysalue on lepakoille erittäin hyvin soveltuvaa elinympäristöä. Selvitysalueella on rakennuksia, siltarakenteita ja kolopuita lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi, ja sopivan vaihtelevaa ympäristöä saalistusalueiksi.

Mikäli alueen nykyiselle maankäytölle suunnitellaan muutosta, tulee ennen muutostöiden aloittamista tehdä alueelle kattavampi luontoselvitys. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kasvillisuuteen, lahopuulla elävään lajistoon ja lepakoille tärkeiden alueiden määrittämiseen.

LIITE 1. Kyrönniemen selvitysalueella tehdyt havainnot

